

Titel: Kapitel XII.

Citation: "Kapitel XII.", i *1901/1902: Bemærkninger til lovforslag*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r10-shoot-chptrd1e7389/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: 1901/1902: Bemærkninger til lovforslag

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

§ 124.

Den heri indholdte Regel om Udlandings Sikkerhedsstillelse er ny i dansk Ret, men almindelig i fremmed Lovgivning og i sig selv rimelig. Ved Danmarks Tiltrædelse af Haager-Konventionen bliver den i øvrigt uændelig over for Stater, der have tiltrædt denne.

§§ 125—29.

Medens den gældende Ret indeholder en Mængde specielle Bestemmelser om processuelle Straffe, har man i Udskættets indskærket sig til nogle faa almindelig holdte Regler, der i sig rumme Hovedtrækkene af den nuværende Ordning, dog at der i § 128, ogsaa for saa vidt angaar una^odig Trætte, er givet Retten Myndighed til ikke blot at lægge Ansvar paa Parter, hvor Skylden maa antages at ligge hos denne, men til ogsaa at idømme hans Retsgangsfuldmaegtig de her omhandlede Straffe, naar den virkelige Skyld nærmest maa antages at ligge hos denne.

Kapitel XII.

Fri Proces.

Dette Kapitel adskiller sig kun paa følgende Punkter fra det tidligere Forslags 1ste Afsnit, Kapitel XI.

I § 131 er der taget udtrykkeligt Forbehold med Hensyn til den Ret til fri Proces, der er hjemlet ved særlige Lovbestemmelser.

I samme Paragraf har man ladet det hidtil opstillede Krav paa Aftest fra Forligskommissionen om, at vedkommende ikke har vist sig uvillig til Sagens mindelige Afgørelse, bortfalde, da denne Betingelse i Virkeligheden er ganske uden reel Betydning.

Endvidere er der i Slutningen af samme Paragraf opstillet som en særlig yderligere Betingelse for Udlandings Adgang til at opnaa fri Proces her i Landet, at vedkommende fremmede Staa ikke stiller Danske tingere end Indhændinge i heromhandlede Henseende.

I § 133 er der givet vedkommende Justitarius Anvisning paa, for saa vidt Underretssager angaar, at paalægge vedkommende Underretsdommer at besøkke Sagfører til Sagens Udførelse i Stedet for selv at foretage saadan Beskikkelse.

Endelig er § 137, Udsk. Stykke, og § 138 ny i Forhold til det tidligere Forslag.

Med Hensyn til de enkelte Paragrafer bemærkes følgende:

§ 131.

Angående de særlige Lovbestemmelser, med Hensyn til hvilke der i 1ste Stykke tages Forbehold, kan henvises til Jürgensens Lovleksikon. Ved Bestemmelsen af Omfanget og Virkningen af den paa saadan særlig Hjemmel støttede Adgang til fri Proces maa imidlertid Udskættets Regler lægges til Grund.

§ 132.

Den indrømmede Begunstigelse gaar for saa vidt noget videre end den hidtil tilstaaede, som Fritagelse for Udgifter til Brevporto, Avisbekendtgørelser og til Dels Udskrifter ikke hidtil har været indbefattet i den sædvanlige Bevilling til fri Proces, medens den dog efter Omstændighederne ekstraordinært kunde tilstaaes af Justitsministeriet. At endvidere Repetudgifter, Diæter og anden Betaling til Vidner og Syns- og Skønsmænd ere medtagne, er en ligefrem Følge af de ny Regler, som Udskættet indeholder om Godtgørelse og Betaling til disse Personer. — Fritagelse for Brug af stemplet Papir omtales ikke, fordi Stempelkonens § 71 foreslaas ophævet, jfr. Udsk. t. Lov om Retsafgifter § 88.

§ 133.

Naar det her ligesom i det tidligere Forslag er overladt Justitarius i vedkommende Landsret eller i Højesteret i Stedet for som hidtil Administrationen at meddele Bevilling til fri Proces til uformuende, er dette sket ud fra de samme Betragtninger, som ere fremtillede i Motiverne til det tidligere Udskættets Meddelelse af saadan Bevilling er, om den end hidtil i Formen er fremtrædt som en Naadessag dog i Virkeligheden et Retfærdighedskrav, og denne dens Karakter faar netop sit naturligste Udtryk ved, at Afgørelsen henlægges til Domstolene. Dertil kommer, at der under den ny Ordning vanskeligt kan paavises nogen anden Myndighed, til hvilken Afgørelsen naturlig kan henlægges, særlig maa i saa Henseende erindres, at Amtsmændene, der hidtil have meddelt Bevillinger til fri Proces i fæste Instans, under det ny System i det væsentlige ere traadte ud af deres tidligere Forbindelse med Retsplejen. At Rettens Stilling til Sagens endelige Afgørelse skulde blive præjudiceret ved det foreløbige Skon over Sagen, i Henhold til hvilket fri Proces

meddeles, er der ingen virkelig Grund til at befrygte, saa meget mindre som det ikke er vedkommende Enkeltdommer eller selve den kollegiale dommende Ret, men Justitarius i denne, der efter Udkastet skal meddele Bevilgningen. At Meddelelse af fri Process er overladt til Domstolene, er ogsaa Tilfældet i adskillige fremmede Lande (saaledes i Tyskland, Østerrig og England).

§ 134.

Paragrafen indeholder — som bemærket i Motiverne til det tidligere Udkast om dettes tilsvarende § 142 — nogle ny Bestemmelser, i Henhold til hvilke en allerede givne Tilståelse af fri Process under visse Betingelser bortfalder eller kan tages tilbage. Efter den bestaaende Ret gælder en Tilståelse af fri Process ikke blot for den, hvem den er givet, men ogsaa for hans Arvinger. En saadan Regel stemmer imidlertid ikke med Forholdets Natur; da, naar vedkommende er død, bliver det hans Arvingers økonomiske Forhold, hvorpaa det maa komme an ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om fri Process, og disse kunne naturligvis være meget forskellige fra Partens egne. Efter nærværende Paragraf skal derfor ved Partens Død den givne Tilståelse af fri Process bortfalde. Lige saa naturlig er Paragrafens anden Bestemmelse, hvorefter den Parten tilståede fri Process kan tages tilbage, naar de Forudsætninger, under hvilke den er meddelet, viser sig ikke at være til Stede eller at være bortfaldne. Herved tænkes dels paa, at vedkommende Parts Formuesomstændigheder under Sagens Drift kunne undergaa en saadan Forandring, at Grunden til fri Process bortfalder, dels paa det Tilfælde, at Parten bølge senere fremkomne Oplysninger kan skønnes ikke at have haft rimelig Grund til at procedere, en Mulighed, som ikke ligger fjæmt, hvor der er Spørgsmaal om fri Process i første Instans, og hvor Afgørelsen som Følge heraf er truffen i Henhold til Partens ensidige Fremstilling af Sagens Sammenhæng.

§ 137.

Bestemmelsen gaar — som bemærket i Motiverne til det tidligere Udkast ved dettes tilsvarende § 145 — ud paa at opretholde den Myndighed, som Justitsministeriet hidtil har haft til uden Hensyn til Uformenhedsbetingelsen at tilstaa fri Process (beneficium processus gratuito) saavel i offentlige Myndigheders, Stiftelsers og Em-

bedsmænds Sager som i andre Tilfælde, hvor det offentlige Interesse gør det ønskeligt, at en judicial Afgørelse af et Spørgsmaal foretages. Det vilde sikkert blive følt som et væsentligt Svær i Forvaltningen, om der ikke var Adgang til at saa saadanne Spørgsmaal afgøre ved Domstolene uden Bekostning for vedkommende. Omfanget af den meddelte Bevilling maa bestemmes efter § 132.

Kapitel XIII

Den tvangne Forligsproces.

Regierne om Forligsmægling i dette Kapitel adskille sig ikke uvæsentligt fra de i det tidligere Forslags late Afsnit, Kapitel XIII, indeholdte Regler om samme Emne. Det tidligere Forslag henlagde Forligsmægling i Underretssager (med Undtagelse af Tyendesager og Aftægtsager, jfr. Tyendelovens § 65 og Lov 4de Marts 1857 § 8) til Underretterne selv, medens den bibeholdt de bestaaende Forligskommissioner som mæglerende i Landsretssager. Det opretholdt endvidere alle de bestaaende Regler om Forligsmægling, derunder altsaa om Mæglingens Hemmelighed og Sagførers Udelukkelse fra at møde under

denne. I Modsetning hertil henlægges efter nærværende Udkast Mægling i alle Sager (undtagen Tyende- og Aftægtsager) til Underretten, Mæglingen skal være offentlig og Sagførere som saadanne udelukkes ikke fra at møde derunder.

De Betragtninger, der i saa Henseende have været bestemmende, ere følgende:

Naar man først spjærner alle Underretssagerne fra Forligskommissionerne, vil det ikke længere være muligt eller i alt Fald rimeligt at opretholde disse alene at Hensyn til Landsretssagerne. Underretssagerne udgøre jo nemlig det langt overvejende Antal Sager og derhos dem, der gennemgaaende ere mest egnede til forligsmæssig Afgørelse. Landsretssagerne derimod ville blive forholdsvis saa i Antal og vilke, netop fordi de dreje sig om større Værdier, i Reglen (for saa vidt de da ikke ere rene Inkassationsager) have gennemløbet et længere Forstadium, under hvilket Udsigten til Forlig normalt vil være bleven mindre og mindre. Forholdet vil derfor være det, at Forligskommissionerne, hvis man da ellers vil blive staaende ved den